

Poslední adventní týden.

Chrám vyšších poznání

Sergej O. Prokofjev

„Jestliže okultní učedník obstál v této [třetí] zkoušce, potom smí vstoupit do , chrámu vyšších poznání' " - těmito slovy počíná Rudolf Steiner popis stupně vlastního zasvěcení v knize „Jak dosáhneme poznání vyšších světů'.

Poté co v prvních třech adventních týdnech pronikl duchovní žák fyzickou, éterickou a astrální schránu a přemohl v nich pokušitelské mocnosti, stojí nyní před branou duchovního chrámu, který je imaginací jeho vlastního vyššího já. Hlavní ctnost, kterou je třeba mít na tomto vývojovém stupni dostačující měrou získánu a která je současně hlavní ctností čtvrtého a posledního adventního týdne, to je ctnost moudrosti. Tato duševní vlastnost musí být nyní zvláštní měrou zesílena a prohloubena, a v souvislosti s tím má zasvěcovaný odpřisáhnout onu přísahu, o níž Rudolf Steiner hovoří jako o jednom z prvních činů v „chrámu vyšších poznání“, to znamená v chrámu božské moudrosti.

Od té doby se otvírají „okultnímu učedníku“ nevyčerpatelné poklady světové moudrosti: „Učí se, jak se tajné vědy používá, jak se staví do služby lidstva. Začíná teprve správně světu rozumět.“ Od této doby „je vše svěřeno jeho [zasvěcencově] vlastní zodpovědnosti. Učí se nacházet v každé situaci zcela skrze sebe sama, co má činit. A ‚přísaha‘ neznamena nic jiného, než že člověk dozrál k tomu, aby mohl takovou zodpovědnost mít a nést.“

Člověk nese v sobě mimo obyčejnou, všední paměť, která je podkladem obyčejného, smrtelného já, také individuální paměť světovou, která prochází jako jednotný proud jednotlivými vtěleními na Zemi a je spojena s vyšším, nesmrtelným já. Neboť tak jako je smrtelné já zahaleno v roucho paměti pozemské, tak je vyšší, nesmrtelné já oděno v roucho paměti světové, které se také projevuje jako vlastní karma. Velkou překážku pro přijetí vyššího já tvoří však skutečnost, že vědomí je tak pevně vázáno na nižší já. Jak jsme již viděli, je nemožné ponořit se do sféry světové paměti, aniž se přemůže všední, pozemská schopnost vzpomínky. Tak není „nápoj zapomnění“, který duchovní žák obdrží pro nižší paměť, a „nápoj paměti“ pro paměť vyšší ničím jiným než obrazným popisem přechodu od nižšího k vyššímu já. Tento přechod ale představuje

nejvýznamnější zážitek v „chrámu vyšších poznání“ a současně cíl celého procesu zasvěcení.

V evangeliích se poukazuje na tuto vnitřní proměnu paměti, která odpovídá přechodu od nižšího k vyššímu já, tím, že bezprostředně po pokušení na poušti (Matouš) následuje svatba v Káně Galilejské (Jan), na níž byla proměněna voda ve víno. To byl první zázrak, který Kristus na Zemi učinil. Zde je voda imaginativním obrazem pro naši obyčejnou pozemskou paměť, jež je zakotvena v těle éterickém. Víno však, proměněná voda, která v rostlině vzniká působením sil slunečního světla a slunečního tepla z mrtvých substancí, je živé, nese v sobě síly kosmického života, je obrazem paměti proniklé kosmickými slunečními silami. A s tímto prožíváním živé, můžeme také říci slunné paměti je také spojeno první vnímání vyššího já. Je to v nejhlubším smyslu svatební slavnost, která se děje na prahu k mystériu zrození nové bytosti v lidské duši.

V „Tajné vědě v obryse“ poukazuje Rudolf Steiner na tento významný zážitek takto: „Duše má v tomto okamžiku pocit, že v sobě samé zrodila novou bytost jako své duševní bytostné jádro... A tato bytost je bytostí se zcela jinými vlastnostmi, než jsou ony, které předtím v duši byly.“⁹³) Takového rázu je ten jeden zážitek duchovního žáka. Jemu odpovídá shora popsáný děj, kdy je v „chrámu vyššího poznání“ třeba „odpřísáhnout přísahu“. Nebo, jinak řečeno, „nejedná se o žádnou ‚přísahu‘ v obyčejném slova smyslu. Činí se spíše na tomto stupni vývoje zkušenost.“ A to je zkušenost vyššího já. Dva zážitky, které vznikají z této první zkušenosti a které se týkají poměru tohoto nově zrozeného já k nižšímu já a k zevnímu duchovnímu světu, popisuje Rudolf Steiner v „Tajné vědě v obrysu“ takto: „Cítíme se dočasně mimo to, co jsme jinak pokládali za vlastní bytost, za své já. Je tomu tak, jako kdyby člověk žil v plné rozvaze ve dvou ‚já‘. Jedno je to, které jsme až dosud znali. To druhé stojí nad tímto jako nově zrozená bytost. A cítíme, jak první dosahuje jisté samostatnosti vůči druhému.“ Tomuto zážitku odpovídá vypití „nápoje zapomnění“ v „chrámu vyšších poznání“.- A dále se praví: „Druhé - nově zrozené - já může být nyní vedeno k vnímání v duchovním světě. V něm se může vyvíjet to, co má pro tento duchovní svět ten význam, který mají smyslové orgány pro svět smyslově-fyzický. Jestliže tento vývoj pokročil až k nutnému stupni, tak člověk pocítí nejen sebe sama jako nově zrozené já, nýbrž bude od nynějška vnímat kolem sebe duchovní skutečnosti a duchovní bytosti tak, jak vnímá fyzickými smysly svět fyzický. A to je třetí významný zážitek.“ Tomu odpovídá vypití „nápoje paměti“ v „chrámu vyšších poznání“. Tím se ale stává duchovní žák plně oprávněným služebníkem chrámu, pravým zástupcem esoterických impulsů ve světě.

A tak jako v běhu roku dospívá těžká adventní doba k svému završení zrozením nového Slunce v temnotě zimní noci, tak se završuje také zasvěcovací proces narozením vyššího já, vnitřního duchovního Slunce. V tomto okamžiku se sjednocují

makrosmické a mikros- mické Vánoce pro duchovního žáka ve všeobsahující zázitek.